

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Iuentvtis, Sive Insigniores Pveritiæ Atqve Adolescentiæ Sanctorvm

Bosendorf, Hermann

Monasterii VWestphalorvm, 1615

In Maio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42900

*Pietas.**Morum
maturitas.**Vitat leni-
culos socios.*

CHildeberto Francorum rege claruit B. Marculphus, patria Baiocassinus, nobilissimis & pijs parentibus editus. Hic à puero ingenti desiderio, & toto conatu, per officia pietatis ad supernam cœpit patriam anhelare. Cuius quidam ætas puerilem leuitatem, at senilem maturitatem mores præfererebant. Nam ludicris omnibus, quibus illa ætas maxime delectatur, reiectis, ea quæ diuinæ religionis erant, & auida aure percipere, & tenaci memoriæ commendare, factisque ad amissim satagebat implere. Deuitabat optimæ indolis puer coætaneorum suorum vaniloquia, lasciuâq; conuenticula, atq; seniorum sese cōgressibus & colloquijs inferebat. Huiusmodi igitur quasi præludijs diuinæ aptatus militiæ, à tutoribus iam pupillus, diuinarum literarum studijs adhibetur: & decebat planè, vt quem adeò sibi iam diuina vendicabat gratia, non mundanis sed diuinis manciparetur negotijs. Porro auctore Spiritu sancto, qui puerum omni affectuum sorde mūdauerat, nulla discentem tardauit fastidiosa dilatio, sed properè sacrarum literarum scientia ita imbutus fuit, vt nulli suorum sodalium reperiretur secundus. Postquam vero adoleuit, ceu miles sub signis Christi Domini à primordio ætatis benè exerci-

ercitatus, cœpit strenuè atq; infatigabiliter ad
 cœlestis gloriæ brauium contendere, vacans
 orationibus, lectionibus insistens, carnem vi-
 gilijs & ieiunijs macerans, omnibus humilita-
 tem & obedientiam exhibens, largus in præ-
 standis eleemosynis, profusus in misericordiæ
 & humanitatis officijs. Sustentabat pauperes
 suis sumptibus, pupillorum & viduarum sub-
 leuabat inopiam: vitamque ad diuinarum le-
 gum normam prudenter exigebat. Talibus
 igitur moribus ornatus Christo dilectus, &
 hominibus gratus ac venerabilis extitit.

*Omnibus
 sanctitatis
 numeris
 absolutus.*

*Miseri-
 cordia.*

**PVERITIA S. ANTONINI ARCHIE-
 piscopi Florentini. 2. Maij Surius**

Tom. 3.

BAntoninus Florentiæ honestis parenti-
 bus natus, vt primum infantiam excel-
 sit, statim longè supra ætatem sapere visus est.
 Nam fugitare ludos, odisse garrulitates, vita-
 re excursus consueuerat, contraq; rebus ferijs
 incumbere, & frugalitate sermonis, atq; ani-
 mo probè collecto delectabatur. Inprimis
 vero templâ ac religiosas eedes frequentans, ad
 sacras conciones cor æquè ac aures arrigebat.
 Orationi adeo erat addictus, vt quotidie ad
 templum D. Michaëlis Archangeli diuer-
 tens, atque ad crucifixi imaginem procum-
 bens, totius pene ciuitatis ora in se conuerte-
 rit, quod tam diu tamq; feruenter in orationis
 studio persisteret. Si quando supplicationes

*Morū ma-
 turitas &
 honestas.*

*Orationis
 feruor.*

K 5 per

per urbem haberentur prædicatores ponere se-
 quebatur: quos iam tum videbatur præ cæte-
 ris amare. Annos natus quindecim perfectio-
 ris vitæ desiderio inardescens ad Ioanndomi-
 nicum Florentinum admirandis virtutibus &
 doctrina in primis clarum se contulit, ut pere-
 um ad familiam D. Dominici assumeretur.
 Verum is licet præclarâ indolem, viuaq; ado-
 lescentis ingeniū perspexisset, teneram tamen
 ætatē causatus, & gracile miseratus corpuscu-
 lum, iubet eum expectare dū adolesceret, &
 regularibus institutis, quæ supra ætatem illam
 videbatur esse, sufficere valeret. Dein ex eo de
 studiorum ratione sciscitatus, cum audisset ip-
 sum Pontificijs sanctionibus voluendis (quas
 in vnum volumen digestas, Decretum voci-
 tant) sedulum esse: Heus, inquit, fili, reuere-
 re nunc ad paternos lares, mox inter nostros ad-
 mittendus, cum Decretum totum ita excusse-
 ris, ut plane videaris imbibisse. Recessit An-
 toninus, atque ita se totum ad studia contulit,
 diurna Decretum ac nocturna manu versans,
 ut elapso statim anno propositi sui tenax Fe-
 sulas reuersus, exactam tanti voluminis scien-
 tiam præter omnium opinionem doctissimis
 responsionibus declararet. Quare absq; mora
 sacro asscitus cõtubernio, ad regulares discipli-
 nas perdiscēdas omnem curam atq; cogitatio-
 nem transtulit, euolutoq; anno vota de more
 nuncupavit. Quāta porro sedulitate factā Deo
 promissionem exsoluerit, & obedientia, casti-
 tate,

tate, ac paupertate egregium præstiterit religiosum, nõ est nostri propositi dicere. In virginitate quidem etiam adhuc puerulus ita effloruit, vt in memorato Diui Michaëlis templo, cū assiduis ante Deum precibus incuberet, illud inprimis extorqueret, vt quo similior agnosponso virginum redderetur, virgo sine vilo corruptelæ inquinamento perseueraret. Dein vero ne in prædam tam insignis thesaurus iuuenili imprudentia verteretur, mulieres cōgressus fugiendos sibi esse penitus persuasit. Itaq; nullam omnino feminarum, aut quàm rarissimè fieri poterat, ad colloquium admittebat; nisi forsan aut peccatorum confessio, aut arcånũ aliquod magni pōderis exegisset. Quin etiam pueros & comatulos adolescentes ita sibi esse cauendos cēsuit, vt ne Pōtiffex quidē, atq; adeo senex, iuniores diaconos & ministros, sed matura & peradulta ætate viros domi habere voluerit. Ocio perpetuũ bellũ indixerat, studijs autē literarũ & orationib⁹ fuit, supra quam valetudo permitteret, deditissimus. Sõni ac cibi fuit parcissimus: Primus inter psallentiũ choros ita vigiliam adamabat, vt persolutis nocturnis laudibus nequaquam instar cæterorum se lecto componeret: sed, si somnus irruisset, postquam in parietem caput paululũ inclinasset, aut in orationibus pernoctabat, aut certè lectioni, librisue conscribendis incubebat. Institutorũ sui ordinis erat obseruatiſsimus, vt ad lineã, vel ad apicẽ minima quæq;

*Tempe-
rancia.*

*Seuerus in
seipsum.*

quæq; tum in se, tum in ijs quos regendos susceperat, obiri vellet. Carnium edulio semper abstinuit, nisi ob aduersas valetudines quas multas & grauissimas passus est, interdum à medicis cogeretur. Cilicio semper est vsus; sed & zona interdum ferrea ad nudam carnem cingebatur. Humi cubans, aut super tabulato re-supinus dormiuit. Si quando molliuscule recubasset eas delicias saccus paleis infartus exhibuerat. Atq; his instructus castimoniz adminiculis, & virtutum præconijs clarescens admouetur gubernaculis sui ordinis, tademq; inuitus ac reluctans Episcopalibus infulis decoratur.

DE S. BRVNONE INVITA B. GOTHAR-
di Hildesheimensis Episcopi 4. Maij
apud Sur. Tom. 7.

HAbebat B. Pater Gothardus in monasterio suo iuuenem quendam nomine Brunonem pingendi peritum, cui vilia sua vestimenta & calceos dabat. Huic ab initio anni illius sæpissimè præcepit, vt se pararet ad proficiscendum secum in patriam Bauariam. Longè enim ante obitum suum crebrò dicere solebat, & quidem seriò, se patriam reuifurum: cumque permulti ad huius se itineris societatem offerrent, gratias agebat illorum erga se beneuolentiz, solumq; Brunonem profectio- nis comitem delegit. Cumq; cum suis vestibus indui curasset, sic affatur: Id certò tibi psuade,

in

in hac te veste breui nouos rumores percepturum. His dictis exiuit puer, & mox febrim correptus eadem hora vi morbi fractus decubuit. Quod ubi Episcopo nunciatum, cautè & sine molestia eum ad matrem perferri curat, uti in dies deficientibus morbo viribus, tendebat ad extrema. Similiter vero & ipse Episcopus ingrauescente febre primo Holthusium, atq; inde ad S. Mauritij mōtem in vigilia Ascensionis Domini aduehitur, ubi ab Abbate sacro perunctus oleo, deficiente iam penè loquendi facultate, fratres optimarum consolationum fomentis recreabat, ijsq; dimissis psalmos de mōre recitabat, & cursum suum absoluturus pernox vigilabat. Summo diluculo, peractis precibus matutinis adest Clerus, admoneturq; à sacro Præsule verbis supremis ijsq; paucis & salutaribus de sacra religione & obedientia accurate seruanda, atq; vltimum illis vale dicens abire iussit ad celebranda cum Abbate Missæ solennia. Tum cubicularij sui Brunonis recordatus, sciscitabatur anxie quānam haberet, cognoscensq; eius desperari vitam, per nuncium hæc ei mandauit: Consolare mi puer, & confortare in Domino, quia iam tempus instat, quo ad patriam æternæ felicitatis reuera mecum proficisceris. Ea verba puer lætus accepit, & nihil iam de præsentī vita sibi meditandum existimans, ipso sacro dominicę Ascensionis die salutare viaticum Dominicę corporis sibi dari rogauit. Eoq; percepto,
beati

beati Antistitis pollicitationem iucundo animo præstolabatur. Cumq; hora decima fratres eadem die ad antistitem rediissent, pene officio linguæ destitutū, corde & mente psallentem inueniunt. Quatuor proinde pueros qui psalterium distinctè recitarent ad lectum vtrimq; collocant. Quos audiens beatus pater tanquā ea melodia delectatus paulisper quietuit, nōnunquam etiam cum illis psallere iucūdū ei fuit: at vero præcipuos illos versus, q̄ ad deprecādum Dominum valebant, apertis sursumq; erectis luminib⁹ altius vt potuit expromebat. Media nocte iam absoluto psalterio & sine eius euidentius apparente, matutinq; preces à fratribus inchoatę sunt, & cum ventum esset ad canticum Zacharię, vir beatus in supremo iam agone desudans, ægrè apertis oculis, cū hic versus cāretur à Clero. Illuminare his qui in tenebris & in vmbra mortis sedent: ille, Ad dirigendos, inquit, pedes nostros in viam pacis, & sub his verbis Antiphonę Ascēdo ad patrem meum & patrem vestrum, felicissima illa anima, tanquam suauiter obdormiente corpore, è carnis ergastulo soluta, migravit ad cælos. Mox pulsatis campanis, fratres qui in monasterio felicem eius obitū vigilanter exspectabant, pro tam dilectę animę remedio, iusta funebria piè ac deuotè celebrabant. Bruno autem puer præmortuis iā membris & supremum vix trahens spiritum, vbi ęra campanę perstreperere inaudijt, tanquam à somno

somno experrectus, rogat quid sibi pulsus iste velit. Mater dissimulans ad nocturnas ait preces pulsari. At ille simulationem redarguens, cur, inquit, mihi imponitis? Reuera cum hoc signo charissimus dominus meus cælum ascēdit, & promissi pro dolor oblitus, me hic dereliquit. Surgite, & eleuatis manibus & cordibus eius dilectam animam diuinæ clementiæ commendate, & ut mei meminerit obsecrate, atque quibus potuit viribus oculos attollens in cælum; O sancte præsul, inquit, o pater humanissime per illum te adiuro ad quem vadis, ut nunc sis memor mei, nec me patiaris tibi supstitem manere in viuis, cui toties tuæ in patriam profectiois societatem promissisti. Ad has voces stupent qui aderant, dumque postulata perficiunt, vix ad eum reflectunt oculos, cum iam cernunt exanimem, missisque lachrymis gratulantur obtinuisse eum quod optarat.

EXEMPLVM S. IOANNIS DAMASCE-
ni 6. Maij. Sur. Tom. 3.

Ioannes Damascenus parenti suo lóge pijs-
simo, quasi quedam merces rare pietatis, diui-
no munere donatus, postquam intra priuatos
parietes cuidam Cosmę monacho & philoso-
pho doctissimo operam dedit, velut aquila que-
dam, beneficio egregiæ indolis, studioque prom-
ptæ voluntatis, ceu pennis, quibus in altum
subuolaret, utebatur. Ac primum difficulta-
tes grammaticas, argutias dialecticas ocyslimè
penetrauit. Dein moralè philosophiã ita didi-
cit, ut

cit, ut

vt non solum mentem diligenter exornaret, sed etiam animæ perturbationes cōprimeret. Adhæc doctrinis sublimioribus, quas Phisicam, Arithmeticam, Geometriam atq; Astronomiam vocant, probè tinctus atq; adeo infectus, magistrū suū vel ipsius testimonio sapientiæ laude præcallebat. Tatis igitur Sophicis thesauris circūfluens, nō solum ad elationis ac superbix crimē trāsuersum se agi nō permittit, sed arcanioris philosophiæ desiderio humiliabatur, optabatq; immaterialis sciētix lumine, summe beatitudinis pretiosum indagare margaritū. Dein sapientiæ fama clarescens à duce Saracenorum, inter primos consiliarios inuitus diuq; reluctans cooptatur. Conflētabatur id temporis Christi Ecclesia funesta tyrannide Leonis Imperatoris cognomento Isaurici, qui non solum in cætus piorum, sed etiam in imagines diuorum sacrilego furore grassabatur. Ioannes itaque mederi cupiens afflictis Christianæ reipub. temporibus, contra errorem iconoclastarum calamum stringere, & antiquissimam Patrum traditionem sartam ac tectam conseruare agreditur. Imperator vero vt comperit nefarios suos conatus disertissimi viri oratione retundi, id nonnullis negotij dedit, vt epistolam aliquam ipsius Ioannis manu exaratam nanciscerentur. Qua accepta Imperator simillima vnus librarij scriptione fraudulenter mentitus Ioannis epistolā, quasi proditionis ergo ad se missam, eandem ad Du-

cem

Humilitas.

*Oppugnat
hæresin Iconoclastarum.*

cem Saracenorum destinavit, Ioannemq; in
 extremum discrimen coniecit. Nec mora Bar-
 barus Iohanni dextram amputari & in foro
 suspendi imperat. Vergente autem in vespe-
 ram die, ratus iam nonnihil iram Barbari Du-
 cis deferuisse, manum sibi donari postulat.
 Quam ille dein receptam mutilis artibus ad-
 aprans in oratorio domestico prono corpore
 ante imaginem Dei genitricis sese prostravit,
 cepitq; multis cum lacrymis ac suspirijs mi-
 sericordiam Dei exorare, vt dexteram illam
 qua pro Dei sanctorumq; honore strenue cer-
 tauerat, sibi restitueret. Cumq; mœrore ac las-
 titudine tandem sopiretur, vidit Deiparę Vir-
 ginis imaginem placidis lætisq; oculis ipsum
 intuentem atq; dicentem: Ecce sanitati manus
 tua restituta est: nunc igitur sine mora eam, a-
 lacriter aduersus grassantem vbique impieta-
 tem exerce. Experrectus itaq; vir sanctus, &
 incredibile ob sanata dexteram exultans gau-
 dio, totam noctem cum familia in canticis &
 gratiarum actione consumsit. Protinus vero
 ad ducem sanatae manus fama perfertur, & ac-
 cersitus Iohannes praefectam iubetur manum
 exhibere: Tum barbarus rei miraculo stupe-
 factus, & innocentiam Iohannis agnoscit, &
 pristinae dignitati eundem restituit. At ille e-
 uanidos pertæsus honores, nolensq; illam ru-
 dentibus & populari auræ aptam fortu-
 nam in vitæ religiosæ portum
 sese recepit.

*Virgo Dei-
 para per se
 et illi ma-
 num resti-
 tuit.*

*Ingrreditur
 religionem.*

L

P V E R T -

PVERITIA S. STANISLAI EPISCOPI
Cracouiensis & martyris ex ea qua à Ioanne Longini
Canonico Cracouiensi conscripta est.

8. Maij. Sur. Tom. 7.

STanislaus pago Sciepanouio in territorio Cracouiensi obscuro quidem sed eius ortu dein celeberrimo originem duxit. Parentes habuit genere nobiles, valdeq; præstantes, & tali prole dignos. Patri VVelislao, matri Bogne nomen fuit, qui ambo præter insignem in pauperes liberalitatē, ieiunijs, vigilijs, alijsq; mortificationibus corporis nauabāt operam, verarumq; virtutum erāt perstudiosi. Cumq; rara per id tempus apud Polonos templa viserentur, VVelislaus in prædicto loco hortante eam coniuge sacram eodem exstruxit, adhibitis illi prouentibus, quibus eius ministri affatim sustentarentur: vestibus item sacris & vasis aureis atq; argenteis, cæterisq; quibus res diuina expleri solet. Templum autem dicatum fuit beatissimæ Mariæ Magdalenæ, cui magna animi deuotione vterq; singulariter erant addicti. Ad hanc ædem sæpe illi diurnis atq; nocturnis horis veniebant, feruenterque in preces incumbabant: certabantq; inter sese, vt alter alterum anteuertret, & precandi diuturnitate superaret. Denique in exequendis Christianæ legis præceptis & institutis tales se præbebant, vt eorum vita alijs admirationi esset, & non multum à monastica discreparet. Iam trigesimum in matrimonio agebant

bant annum, vnico sterilitatis malo conflantes: prolemq; à Deo petebant, quam diuinis manciparent ministerijs. Videns tandem Bogna se concepisse, nihil de pristina temperantia & virtutis exercitatione diminuit. Cūq; aliquando post lustratos meridie greges domum ex p̄p̄inquo nemore se reciperet, apud puteum non procul domo distantem, filium elegantissimum sine vlla obstetricis opera peperit, lotumq; in fonte nihil doloris aut debilitatis experta domum incolumis asportauit. Postquam vero parentes eius tali se filio auctos viderunt, pari consensu perpetuam Dño continentiam vouerunt, atq; religiose conseruauerunt. Notatum vero deinceps in puero teneriore infantia perfuncto, sæpè illū molliori relicto strato, humi, aut super paleas cubasse: utroq; parente admirante pueri indolem, & sine monitore conceptā religionem, ad quam rectè conformandam omnem dein curā & cogitationem cōtulerunt. Vbi primū licuit peritiam, literis & disciplinis liberalibus erudiendus traditur, ad quas discendas ingens ille desiderium, ingenium docile, tenacemq; memoriam attulit. Mores ei erant verecundi, modesti & ingenui, ab omni lasciuia ludisq;, quibus pueri delectari solent, alieni. Tāta illi grauitas, modestia & pudor in sermone, vultu & actionib. inerat, tanta ad virtutē propensio, vt nec iocari nec ridere effusius conspectus sit. Vnde fiebat vt multi etiam graues viri in eius

Mater Stanislauum sine dolore parit.

Corpus suū asperè tractat.

Morum honestatē.

Temperantia.

amorem & admirationem prouocarētur. Parco & tenui sanè cibo & somno utebatur. Reliquum tempus literis percipiendis impendebatur, & si quid superesset, precibus dabatur.

Misericordia.

In ea puerili & tenera ætate tam erat erga pauperes misericors, vt quicquid bona parentum venia adipisci posset, ad illis elargiretur, facillè daturus omnia, ni præceptorū seueritate puer modestus & pudibundus vetaretur. Vbi adolescentiæ metas attigit, vberioris doctrinæ capescendæ causa missus est Gnesnam, qua in vrbe tum studia magis florere videbantur. Postquam vero etiam adolescentiam ea modestia & morum sanctitate & grauitate, omniumque illecebrarum contemptione exegit, vt in illa ætate iam senum obtineret authoritatem, in ipso iuuentutis flore summo flagrans discendi studio in Gallias proficisci voluit, quod multorum sermone scholas illic florentissimas esse didicisset. Annuebant eius votis parentes & propinqui, impensaq; liberaliter cōferebant. Venit igitur Lutetiam Parisiorum atq; illic in ius Pontificium perdiscendum incredibili sedulitate incubuit. Deinde ad Theologiæ studia se contulit. Mira erat in verbis eius suauitas, in factis comitate condita grauitas. Multi certè his animaduersis in dubitationem adducti sunt, ex media ne Polonia, an ex Gallijs ortus esset; adeo & literis & optimis moribus præclare instructus erat. Non minus enim vitæ & morū integritate, quam doctrina & eruditione

ditione delectabatur : quæ si in vno pariter
 coniunctæ sint, non possunt non apud omnes
 eum facile celeberrimum efficere. Procul ille
 à se abigebat carnis voluptates, animû habens
 virgineum, serenum atq; tranquillum. Sapi-
 entia illi inerat supra ætatis mensuram, cui ad-
 iunxerat virtutes alias, quas sibi cum primis
 familiares effecerat. Contemnebat avaritiam,
 mundi vanitates, carnis oblectamēta, inanem
 & fallacem gloriam. Domabat corporis lasciu-
 iam ieiuniorum frigore, & feminarum vita-
 bat contubernia, angelicā in carne consecretans
 puritatem. Quibus sanè egregijs animi virtu-
 tibus id consecutus est, vt permultis bonis &
 doctis viris non mediocriter diligeretur. Cō-
 plures item viri graues è schola Parisiensi eum
 hortabantur, vt vel Pontificij iuris, vel sacræ
 Theologiæ doctorem se creari pateretur: sed
 ille modestè recusabat. Cum esset Parisijs, in-
 cessit eum cupido alicuius arctioris monasticę
 cōplectendæ religionis, contemnendorumq;
 honorum & dignitatum, quas in patria sibi ob-
 uenturas non dubitabit, sed Dominus maiori-
 bus eum certaminibus reseruans id non per-
 mit. Septennio Lutetiæ in studijs cōsumpto,
 in Poloniam cum instructa bibliotheca reuer-
 sus est, & vtroq; parente mortuo, cum se locu-
 pletem cerneret adire hæreditatem, omnes o-

*Castitas.**Domat
carnem
ieiunijs.**Paupertatem
amat.*

L ; sticæ

fticæ fufcipiendæ vitæ cogitationem depofuerat: Sed hærebat animo, quam viuendirationem potiffimum feftaretur, cum monaftica quidem videretur tutior & tràquillior, fed contra formidaret abscondere credita fibi à Domino talenta. Ea tempeftate Lampertus Cracouiensis Epifcopus, cum Staniflaum fluctuare animo de vitæ instituto fufcipiendo audiffet, ad fe accerfito perfuadet vt fe in Clerum finat cooptari, creatq; eum Cracouiensis Ecclefiæ Canonicum, ac deinde auctor etiam illi eft, vt facerdotio initiatur. Quo in ftatu omnibus fui ordinis hominibus optimis exemplis præluxit, multosq; fuis concionibus in Dei amorem incendit, doctrinam fuam vitæ fanctitate & morum integritate mirificè ornans atq; confirmans. Tandemq; Lamperto in Epifcopatu Cracouiensi fuffectus, multisq; virtutibus & miraculis, clarus martyrij laurea coronatur.

EXEMPLVM S. GREGORII NAZIAN-
zeni Epifc. 9. Maij. Surius
Tom. 3.

*Morum
maturitas.*

S Gregorius Nazianzo vrbe Cappadociz oriundus, cum adhuc puer parentum moribus imbueretur, egregia naturæ indole ingenijq; dexteritate, æquales omnes adeo præcedebat, vt immatura ætas, grandioribus difciplinis quas adulti difcere confueuerunt nequaquam officeret. Ac ludos quidem & pueri-
les

les lasciuias, cursuſq; & saltationes, vt inutiles
& meliorum rerum studio moram afferentes,
prorsus contempsit. Cum vero ætate iam ado-
leuisset, literarum amore succensus Cæsaream
petijt, atq; illic cum præstantissimis quibusq;
magistris cõsuetudine habita, doctrinaq; non
exigua collecta, in Palæstinam migravit: Non
ille quidem vt Rhetorum mores, sed vt ver-
borum elegantiam, dicendique artem addif-
ceret. Dehinc Alexandria aliquantum com-
moratus, Athenas literarum parentem profi-
ciscitur. Itaque Parthenium mare turbulento
tempore atque ad nauigandum incommodo
nauiganti oborta horribilis visu tempestas,
supremum vitæ periculum intentabat. Om-
nibus igitur corporis mortem desilentibus,
ipse animæ suæ exitium atque internecionem
vtpote nondum baptizatus extimescebat, &
veste concepta ac querelis miserabilibus ita
vectores exterruit, vt nemo esset, qui non
omni sui ipsius cura abiecta, illius luctui se
socium adiungeret. Itaque vt præsens ani-
mæ periculum euaderet, post multas pre-
ces & lachrymas voto se obitrinxit, se, si sal-
uus euaderet, & ad regenerationis lauacrum
perueniret, perpetua seruitute Deo deuin-
ctum ac deuotum fore. Hoc votum protinus
optata serenitas, tantaque tranquillitas con-
secuta est, vt ipse non modo Gregorius
per insperatam ex tempestate salutem, Dei
manifestè misericordiam, sed & cæteri.

L 4 qui

qui in eadem erant nauī, multisque erroribus implicati tenebantur, vnius ac summi Dei potentiam intelligerent, seq; pari cum Gregorio alacritate ad Christi fidem cultumque aggregarent. Postea vero quā nobilem illam florentemque Athenarum urbem attigit, magno omnium gaudio propter ingenij præstantiam fuit exceptus: quò etiam haud multò post Basilius Magnus Bizantio appulit: cuius consuetudine statim mirificè delectari cepit: adeò vt nihil mutua eorum familiaritate posset esse coniunctius. Eodem itaq; con-
 tubernio, eodem feruore, iisdem ingenij præfidijs, incredibiles in virtute ac sapientia progressus faciebant, eoq; scientiæ contento studio atq; infesso discendi ardore peruenerunt, vt in omni eruditione inter Atheniensium præstantissimos facilè primas tenerent. Atq; hinc duo illa belli fulmina accepit Ecclesia, quorum ingenia contra Arianum dogma præclarè exarserunt; vt iunctis viribus in hæreticorum præsidia, arcemq; improbitatis inuaderent, & vinctas eorum scelere & furore animas, ab exitio vindicarent. Postquam vero in patriam remigravit, & vndis baptismatis tinctus Christianæ militiæ nomen dedit, perpetuam sibi legem nunquam iurandi, quam deinceps accuratè obseruauit, indixit. Dein suæ promissionis memor, totum se Deo consecrare aggressus est, ac mundi honore contempto noctu atq; interdium veritatis splendorem ex fami-

*Laudata
societas.*

*Magna stin-
dendi ala-
critas.*

familiari sacrorum librorum lectione haurire satagebat. Et quidem dum hoc modo mente assidua in caelestibus versaretur, saepe in somnis Christum perspicue intuitus est, tanta cum animi sui voluptate, ut mundo plane mortuus, nihil praeter diuina cogitatione versaretur, quam ille consuetudinem quoad vixit audivissimè complexus, magna vitae sanctitate atque innocentia emicuit.

Contemplatio.

MARTYRIUM S. PANCRATII XII.

Maij. Sur. Tom. 3.

Pancratius in Phrygia Cleonio patre viro nobilissimo natus, cum Dionysio patruo suo Romam venit, quocum à Romano Pontifice conuersus, & vnda Baptismatis expiatus tanta pietate efferbuit, ut etiam vltro persecutoribus sese offerret. Cum autem ad eò glisceret indies paganorum in Christianos furor, ut indicta causa ad supplicium mortemque raperentur, inter alios comprehensus etiam Pancratius, propter natalium splendorem Diocletiano oblatus est. Cuius ille pulchritudine stupefactus, & continuo admirans, quod in tantilla aetate ad mortem pro Christi gloria sese offerret: consulo, inquit, tibi infantule, ut omissa qua teneris vanitate mihi consentias, ne mala morte dispereas. Etenim perspicio aetatem tuam annos quindecim haud excedere. Et quia nobili profapia, patre videlicet Cleonio mihi amicissimo & carissimo natus es,

L 5 hoc

Fortitudo
animi.

hoc vnum abs te requiro, vt posthabita Christianorum insania tuis te natalibus reddas: & ego te honoribus & diuitijs auctum filij loco habebō. Quod si vero pietatis meæ monita contempnas, misera internecone inglorius deleberis. Ad quæ respondit Pancratius: Noli, inquit, frustra errare Domine Imperator, vt dum me contueris puerum annorum quatuordecim, credas mihi minus sensus aut scientiæ suppetere. Dominus enim noster IESVS CHRISTVS eam nobis intelligentiam contulit, vt nullos prorsus aut principum aut iudicum terrores timeamus. Porro Dij tui quos me hortaris colere, pluri & impostores fuerunt, qui nec suis pepercere parentibus, & fratrum suorum se stupris contaminârunt: ita vt ego satis mirari non possim, quomodo non fœdum & turpe sit apud te illos colere, quorum si similes esse scires famulos tuos, iure in eos animaduertes. Diocletianus his auditis, iussit eum deduci in viam Aureliam, atque illic capite plecti. Turpe enim ipsi videbatur, vt à puero victus ignominia notaretur. Itaque Pancratius ad destinatum locum perductus, amputatisque ceruicibus è custodia corporis ad cæleste illud animorum concilium euolauit.

MAR

MARTYRIUM S. PETRI ADOLESCEN-
tuli 15. Maij. Sur. Tom. 3.

ADuersis Ecclesie temporibus, cum to-
tus orbis beatissimo martyrum sangui-
ne floreret, apud Lampfacum comprehensus
fuit Petrus quidam, egregie fortis in fide, ani-
moq; & corpore speciosus. Cumq; oblatus es-
set proconsuli, ait ad eum proconsul. Quis vo-
caris? Ille respondit: Petrus. Cui proconsul:
Christianus es? Plane Christianus, inquit, ego
sum. Mox subiicit proconsul: No tibi venit in
mentem, quæ decreta sanxerint inuidissimi
principes? Sacrifica igitur magnæ deæ Veneri.
At ille, Demiror, inquit, optime Proconsul te
mihi id persuadere velle, vt turpissimæ & im-
pudicæ mulieri sacrificem, cuius res geste non
possunt sine verecundia commemorari, cu-
ius historia quæ apud vos est eius arguit impu-
dicitiam. Quam cum vos publicum fuisse scortum
non negetis, qua obsecro vel fronte vel
mente, eam me adorare, eiq; sacrificium face-
re compellitis, & non potius suasores & au-
thores mihi estis, vt Deo viuo & vero, Chri-
sto regi omnium sæculorum, sanctarum pre-
cum & laudis offeram sacrificia? Audiens hæc
Proconsul iussit adolescentulum in rotis ex-
tendi, & lignis in orbem circumpositis, fer-
reis vinculis totum corpus eius adstringi.
Inde autem consecuta est corporis contri-
tio & conuassatio, ossiumq; dira comminu-
tio. Sed quanto maioribus Dei seruus afficie-
batur

*Fortitudo
animi.*

batur tormentis, tanto robustior existerat.
Itaq; constanti & intrepido vultu, ridens Pro-
consulis stultitiam & suspiciens ad cælum ita
ait: Gratias tibi ago Domine Iesu Christe, quod
hanc mihi dare dignatus es tolerantiam, vt
possim superare iniquissimum hunc tyran-
num. Vt vero vidit proconsul eum inuicta ef-
se animi constantia, nullisq; licet immanibus
cedere aut succumbere cruciamentis, iussit e-
um gladio percuti. Atq; ita Petrus corporeis
laxatus vinculis, ex his tenebris in lucem illam
gloriosus martyr excessit.

EXEMPLVM S. PETRI DE MORONO,

qui Summus Pontifex creatus dictus est Cale-
stinus V. 19 Maij. Surius

Tom. 3.

Petrus vir eximia virtute in Aprutijs in
partibus Italiæ natus, spiritu quam carne;
& animo quam origine nobilior, patrem ha-
buit Angelerium, qui ex Maria coniuge sua in-
star Patriarchæ Iacob, filijs duodecim à Deo
ditatus, parem cum sancto Patriarcha Deo ser-
uitutem exhibere studebat. Vacabat sedulo
pietatis operibus, & quantum per facultates li-
cebat, curandis pauperibus assiduo operam
dabat, Deoque, vt de data sibi prole vnum
quempiam diuino seruitio dignum deligeret,
continuis suspirijs & orationibus vterq; sup-
plicabat. Neq; spe sua fuere frustrati. Nam ex
duodecim fratribus velut alterum Ioseph à
Deo

Deo singulariter dilectum, diuina prouiden-
 tia multis indicijs mirabilibus declarauit. *Ad pietatem pro-*
 Cumq; vix sextum attigisset annu, tanta tamq; *pensus.*
 mirabilis in eo diuina gratia relucebat, vt ni-
 hil sanctum ac religiosum perciperet, quod
 non alta mente reconditum seruaret. Vnde &
 de cordis sui thesauro bona proferens, matri
 suae saepe dicere solitus erat: Bonus Dei seruus
 esse percipio. Extincto dein parente Petrus
 literarum studijs admouetur, quoru felix
 decursus daemone compluribus modis impe-
 dire nequicquam allaborauit. Erat puer iste
 simplicissimus adhuc, & iam primum psalteri-
 um lecitare didicerat, cum beatissimam Vir-
 ginem & S. Ioannem Euangelistam stantes iu-
 xta crucem Iesu saepe deuote intuens visus est
 sibi videre Apostolum ad se descendere, & psal-
 mos dulcissima voce cum ipso consolando de-
 cantare. Angelos quoq; de caelo lapsos, velut
 paedagogos suos, eum instruendo, vidit in som-
 nis sibi assistere: Et si quid forte puerili more
 cum suis coetaneis minus decens, aut dicere, *Ab angelis*
 aut facere, a diabolo tetatus fuisset, suauiter *officij ad-*
 increpatione, piaq; castigatione corrigere. In- *monetur.*
 de paulatim culmen perfectionis ascendens,
 tota mente noctu atq; interdiu caelestia pertra-
 ctare coepit: & matri signis minimè dubijs
 spem, quam de eo conceperat, certam osten-
 dere. Itaq; puer sanctus vt primum adolescen-
 tia annos attigit, incredibili amore solitudi-
 nis & eremiticae vitae flagrare coepit: Et ne *Eremiticam*
 qua *vitam expo-*
nit.

qua dæmonis fraude circumueniri posset primum Romam profectus, consilium à Summo Põtificè sanum saluberrimumq; accepit. Quo in itinere omni humano destitutus cõsortio, post multos labores, terrores & pericula ad mõtem quendã peruenit, vbi omisso Romani itineris proposito paruam corpusculo suo aptam formauit faueã, in qua annos tres in summa admodum vitæ austeritate peregit. Hoc vero in loco inter multas diuinę bonitatis cõsolationes, mirum quantas in suę conuersationis principio diabolicę malignitatis pertulerit insidias; & quã inuicta virtute insultus inimici repulerit. Exacto demũ hoc triennio Romam petijt, vt sacerdotali benedictione ac beneficio dotatus, multo virilius pro sua aliorumq; salute contra hostiles impetus dimicaret. Itaq; sacro presbyteri auctus officio, mox ad montem Muronis abiit, vbi in crypta quadam quinquennio angelicę vitæ puritatem gemulatus vixit. Cumq; ibidem degens omnium rerum terrenarum & corporis etiam consuetudinis oblitus, cęlesti splendore in dies magis magisq; illuminaretur, sentiretq; interim humanę carnis fragilitatẽ spiritui obluantem, & interdum nocturnis pollutionibus corpus inquinantem, animo vehementer angi cępit, an deinceps sacrosancta immaculati corporis & sanguinis Christi mysteria offerre deberet. Ea fluctuatio cum in dies vehementius eũ perturbaret, nocte quadam visus est ei in somnis ipse

Magna vita austeritas.

Quinquennio in crypta degit.

ipse Christus assistere, qui vanos illos cōscien-
tiæ stimulos à malo spiritu fraudulenter im-
missos sustulit; docuitque ac monuit, propter
huiusmodi diabolicas illusiones & carnis ille-
cebras, quàm diu illis animus repugnat, à spi-
ritualium exercitio mysteriorū, neutiquam
cessandum esse. Laxatus igitur infelici lanian-
tis conscientie scrupulo, magno est gaudio de-
libutus, & vt præclariora de hoste trophæa e-
rigeret, vastiorem expetens solitudinem, ex
Muronis ad Magallæ montem se contulit, in
quo nouas variasq; dæmonum insidias rursus
expertus, gloriosum semper triumphum de
hoste reportauit. Nec defuerunt in medijs p-
cellis consolationes, & angelorum ministeria,
qui appositis dapibus ei ministrârūt, & ingen-
ti perfusum gaudio recrearunt. Nec mirum sa-
ne, ad eò namq; diuinis assueuerat alloquijs, vt
corporeo cultu & cibo potuque plane negle-
ctis, dies noctesq; precibus & hymnis & diui-
nis meditationibus iungeret, & fatigatos vigi-
lia, cadentesq; oculos, tam diu in opere conti-
neret, quoad somno & lassitudine oppressus,
vbi fors ferret tandem aliquando succumbe-
ret. Et quanquam exhausta ieiunijs membra
promptissime spiritui obtemperarent, ne ta-
men insurgētes interdum rebelles carnis mo-
tus, tranquillum animi statum labefactarent,
asperrimo corpus cilicio domabat, catenaque
ferrea cinctus, lasciuentes lumborum motus
superabat. En victoriam, en arma.

*Mira pie-
tas & de-
uotio.*

*Carnem cil-
icio & iei-
unijs edo-
nat.*

EXEM-

EXEMPLVM PRÆCLARISSIMVM S.
Bernardini Senensis Franciscani 20. Maij

Sur. Tom. 3.

IN Senensi vrbe ex nobili familia Albize-
schorum, Bernardinus, patre Tollo, matre
vero Nera ortus, ab ipsa infantia præclarum
fanè virtutis de se specimen semper præbuit.
Hunc sexennem utroq; parente orbum Dia-
na matertera non secus ac proprium filium e-
ducauit, magnoque opere & bonis moribus &
deuotione erga Christi matrem cum imbuere
conata est. Etsi autem instar puerorum in qui-
busdam etiamnum pueriliter se gerere vide-
retur, cæteros tamen condiscipulos in multis
exellebat, in grammaticis institutionibus &
literis perdiscendis longo post se interuallo
eos relinquens, eratque eo ingenio & solertia
etiam ad ea cõficienda que arte & manu fiunt,
vt Massani omnes eum admirarentur, certoq;
sibi persuaderent illum in virum insignem e-
uasurum. Singulari autem studio ferebatur ad
prestadas elemosynas, nec vlla re adhuc puer
magis delectari videbatur, quam si posset pau-
peribus benignè facere. Accidit quandoq; vt
parum panis in ædibus Dianæ reliquum esset;
quem cum illa pauperi stipem poscenti dare
abnuisset, sic eam pius puer est allocutus: Que-
so, inquit, erogemus quiddam in hunc paupe-
rem: alioquin ergo hodie neq; prandium neq;
cænam sumpturus sum. Egenum enim hoc
pane quam me reiectum malim. Ex in vero et
iam

Misericor-
dia.

Reuerentiam.

iam ieiunij sibi legem constituens singulis diebus sabbathi ad honorem sanctissimæ matris Dei ieiunavit. Senas porro anno ætatis tertio-decimo reuocatus, Onuphrio præceptore usus fuit, miraq; discendi celeritate coætaneos omnes superavit. Erat cunctis affabilis & charus, honestus quoq; pius ac deuotus. Aras sibi in teneriore ætate semper extruebat domi, easq; vt potuit ornabat. Ductus interdum ad sacras conciones, cum domum reuertisset conuocabat pueros, eisq; tanquam pro concione, puerili simplicitate, & magna dexteritate dicebat, quæ ex auditis memoria retinere poterat. Eundem graui testimonio & varia laude ornare solebat Ioannes Spoletanus totius honestatis speculum & moralis Philosophiæ Præceptor egregius: neminem videlicet Bernardino doctiorem è scholis suis vnquam prædixisse, nec vidisse se vnquã studiosum vllum, qui tam omni esset honestate & integritate præditus, quippe ex cuius ore nūquam sermo turpis profectus esset, & qui neq; verbo neq; nutu, neq; signo aut vlla significatione quicquid præ se ferret aliud quam purissimam honestatem. Testabantur adhæc cōdiscipuli eius, tanta morum honestate & probitate eum fuisse, vt si quid audisset turpiter dici, adeo commotus fuerit, vt rubore haud aliter suffunderetur, ac si quis colaphum ipsi infregisset. Vnde factum est, vt si fortè pueri & adolescentes inter se de rebus parum honestis verba miscerēt,

*Morum
honestas.*

*Pudicitia
observans.*

*Turpilo-
quijs valde
insensus.*

M viso

*Morum in-
tegritas.*

viso Bernardino mox dicerent: Faceffant hi
fermones: ecce enim Bernardinus adest. Tan-
tum enim authoritatis ei integritatis opinio
conciliârat. Cuius porro quidam lasciuo eum
verbo affatus, non leuiter ab eodem confusus
discessit. Sentiens enim pudicissimus adolescens
quorsum ille tenderet, sub mēto grauiter eum
percussit, qui astantium multitudine pudifica-
ctus, repente ab eius cōspectu se subduxit. Al-
ius quidam improbus cuius per id tempus ergo
Bernardinum adolescentem verbis ac nutibus
inhonestis suum impurū animi desiderium cre-
brius indicauit. Itaq; Bernardino, rogat quos-
dā suę ætatis honestos adolescentes, vt sibi ef-
sent adminiculo, quo ab illius scelesti homi-
nis vexatione se excuteret: qui cum viso Ber-
nardino etiam ostensis nūmis aureis pudicissi-
mum adolescentem allicere tentasset: ille ge-
nerosa virtute opportuno eum loco aggre-
ditur; simulq; exclamat. Inique, sceleste, flam-
mis exurēde: Ad eum, ad eum, ad eum, simulq;
crebris ictibus onerat mastigiam. Mox socij
iungunt voces, & lapidib⁹ fugientem insectan-
tur, donec è cōspectu sese abripuit. Quā obrem
tanta apud omnes pudicitie & integritatis eius
fama percrebuit, vt nō solum nihil ipso audi-
ente domesticorum quisquā impudicē loqui
auderet, sed cunctis potius esset venerationis.
Etsi autē semper iucundū, alacrem, affabilem,
cōmodum, officiosum omnib⁹ sese exhiberet,
non tamen nisi bonis, maximè autem spiritua-
libus

*Seueritas in
impudicos.
Laudabi-
lis societas.*

libus & religioſis viris familiaris eſſe voluit,
 idq; tam in ſcholis quam alibi. Poſtquã autem
 adoleuit, relictiſ ſcholis triuialibus & ſtudijs
 philoſophicis, in quibus præ ceteris excelle-
 bat, ad ſacros Canones diſcendos ſe cõtulit, in
 eoq; ſtudio trienio accuratè verſatus eſt. Plu-
 rimum vero delectabatur ſacris literis; quas v-
 bi deguſtare cõepit, reliqua ſtudia nullius eſti-
 mabat, nec quicquam ei extra diuinas ſcriptu-
 ras ſapiebat. Vbi decimum & ſeptimum ætatis
 annum attigit, Tobiam cõſobrinam ſuam cre-
 bro viſitabat: quæ præterquam q̃ inſtitutum
 S. Franciſci profiteretur, ob inſignem morum
 integritatem, ſtadiumq; deuotionis, & pietatis
 in omniũ oculis verſabatur. Cui etiam Bernar-
 dinus anno ætatis ſuæ triceſimo primo Senis
 peſte laborans, cũ iam medici ſpem ſalutis eius
 omnem abieciſſent, in ipſo propè mortis arti-
 culo cõfeſſus eſt, ſe corporis integritatẽ præſus
 inuiolatam ſeruare. Huic vni Bernardinus lo-
 qui ſolebat, cum aliarum feminarũ colloquia
 deuitaret. Cũ autem eſſet eximius cultor ſan-
 tiſſimæ Deiparæ, dicebat quandoq; Tobia:
 Ibo viſum amicam meã: itemq; rursus alio die.
 Adibo amicam meã ſane pulcherrimã: Tobia
 hæc per iocũ dici rata, percõtabatur. Quenã il-
 la eſſet, & vbi moraretur. Reſpõdit ille: Amica
 mihi eſt lóge formoſiſſima, cuius ego amore
 planè captus ſum, eſt autẽ extra portã Gamollię.
 eãq; ego quotidie ſoleo interuiſere, nec videor
 mihi ſomnũ capere poſſe, niſi priº mihi cõſpe-

*Virginitatem in-
 terrimè
 coluit.*

M. 2 Etã ſit. To-

Tobia nihil dum certi intelligens, vt se prauæ suspicionis occasione liberaret, remq; certius exploratam haberet, altera luce extra portam illam Bernardini aduentum è loco occulto operiebatur. Veniens itaq; Bernardinus solus, & coram imagine Beatissimæ Matris Dei, quæ supra portam illam elegantissimè picta habebatur, nuda curuat genua, eiq; pijsimas offert preces, ac dein domum se recepit. Quod cum iterum tertioq; obseruasset. Dic, inquit, mihi sodes fili charissime, quænam sit isthæc amica abs te adeo dilecta? Cui Bernardinus: Non te, inquit, celabo solam, captum me esse amore beatissimæ Virginis & matris Dei Mariæ, quam semper amaui, in qua post Deum omnes spes meæ collocatæ sunt. Illam vnice diligo, illam inquiri, illam videre concupisco: quod cum in hac vita non liceat, constitui eius amore quotidie inuisere eius imaginem, quæ in Camollia est, quod ea mihi & cæteris huius vrbis elegantior, & eius maiestate dignior videatur. Hæc est igitur amica illa mea & spes mea pijsissima virgo Maria. Hæc vt audiuit Tobia, cum lachrymis eum complexa dixit: Reuera, fili mi, non obtinuit mentem meam sinistra vllade te suspicio, sed non nihil cœpi hesitare propter fraudes & machinas antiqui serpentis, quas debemus modis omnibus cauere. Sed tu fili à Deo benedictæ egregiam tibi & insignem delegisti amicâ, optimum salutis tuæ præsidium, peccatorû omnium certissimam spem & retu-

Deuotio erga B. Virginem.

& refugium: illam quæras, illam sequaris, omniq; animi deuotione illi confidas. Nullum enim post Deum salutis tuæ fulcimentum validius habere potes, quam ipsam pietatis & misericordiæ matrem, à qua nemo vnquam, qui illi benè confideret vacuus recessit. Perseueravit autem Bernardinus in hac imaginis huius uisitatione multis annis, & cum iam in monastica religione consenuisset, testibus eius socijs non raro eandem inuisit. Vt vero deinceps arctiori se vinculo diuinis seruitijs atq; officijs pietatis obstringeret, confraternitati disciplinatorum, seu benè moratorum B. Mariæ virginis quæ est in domo hospitali della Scala, nomen dedit. Vbi uisitatas preces, corporis flagellationes, aliaq; tum iucunda tum aspera exercitia, præ cæteris ipse copiosius sectabatur. Multis annis in vestibus suis dormiuit, non tam in lecto quam scamno. Cibus & potus eius communis quidem sed parcus erat, neque inuenio vel in delicatis escis excessum, vel in uilibus singularitatem. Erat præterea iucundus, affabilis, humilis, omnibus se accomodans, tristitiæ, torporis & ignauiæ hostis: In actione strenuus & assiduus: irasci malo animo nunquam visus est. Ante omnia autem vel maximè in eo excelluit laus pudicitia & honestatis, quam præ se semper ferebat, nutibus, uerbis, & factis, ita ut nullus hac in parte adolescens ei posset æquiparari. Sæuiente porro peste illa terribili anno 1400. innumeri

Seuerus in seipsum.

Temperantia.

Pudicitia.

peregrini Romam Iubilæi causa commeantes, ad celeberrimam illam domum hospitalet B. Mariæ virginis, quæ Senis est, confluxere: augebaturq; valde numerus ægrotorum, è quibus quotidie interdum octodecim contagiosa lue correpti extinguebantur. Ad eam calamitatem etiam hoc mali accedebat, quod fratres duo & viginti, feminæ octodecim, sacerdotes nouem, clerici quinque, pharmacopolarum sex, famuli sexaginta, cuncti ægrotorum ministerijs deputati, eadem calamitate absumperant. Bernardinus itaque annum iam natus vicissimum, ut vidit ægrotantibus deesse ministeria, zelo incitatus, pestiferam contagionem nihil metuens, multis hebdomadibus ægris officiosissimè ministravit. Tantæ vero multitudinis curandæ imparem sese aduertens, duodecim religiosos & pios adolescentes ad se vocat eodemq; hortatur, ut vnà cum ipso pauperum sese obsequijs dedant. Dicit eos qui pauperi seruiant ipsi Christo seruire: & si tali occasione decedant è vita, pro Christo eos mori: nihil vero homini Christiano debere esse antiquius & optatius, quam Christi causa vitam suam profundere, cum ille suam nostri causa perdidit. Deinde addit. Simus omnes fratres: Deus sua ope aderit nobis. Videtis fratres ignem accensum esse, iam pene orbis illo conflagrat, securis arbori admota est, falx messem sollicitat: quid nobis de vitæ nostræ prorogatione polliceri possumus, cum & alios quotidie videamus

Misericordia erga ægros.

12. sibi collegas adsciscit.

deamus mori, & plerosq; etiam intimos sodales, propemodum ante exire è corpore, quam morbo correpti videantur? Nos si in his charitatis officijs obierimus, ad Dominum euolabimus: sin autem superstites manserimus, quoad victuri sumus semper lætabimur nos Deo nostro in eius pauperibus hæc officia præstitisse. Suasit & persuasit. Tum mox ex homologesi peccata expurgantes, sumpto viuifico Eucharitiæ epulo, iucundis animis & magno feruore curam morbidorum ordiuntur. Ante omnes autem Bernardinus dabat operam, vt quoad eius fieri posset, semper omnib⁹ coram adesset. Astabat diu noctuq; egrotantibus, phar-

Ingens erga egrotos charitas.

maca parabat, cibos pro singulorum qualitate porrigebat, sordes omnes illic necessariò ferendas, ipsæ præ alijs amouendas desumpsit: non labore, non vigilijs non intolerandis fætoribus frangebatur: sed ea semper alacritate & spiritus viuacitate illis seruebat, ac si vel parentes, vel filij, vel fratres sui essent. Cum enim Dei amor tanti laboris ac difficultatis perpetiendæ præcipua ei esset ratio, Deo utiq; seruebat, quem patre, fratre, liberisq; omnibus merito iudices potiozem. Aegrotis ex animo condolebat, adeo vt etiam cum illis vnà ploraret: interdum vero etiam ridebat, canebat, blandiebatur, inque omnem solatiij formam se versabat. Cum erant ex hac vita migraturi sacramenta illis ministrari effecit: vita functos vesperi sepulturæ mandabat.

M 4 Pere-

Peregrinis ferè innumeris ad vesperam aduentantibus cibos & lectos apparabat: si lecti, alioqui multi, non sufficerent, sternebat humi pannos, ita vt nulli deesset commodus capiendæ quieti locus: crebros quoq; excitabat ignes & suffitus grati odoris, spargebat multum aceti tota fere domo, vt corruptus aër saltem aliqua ex parte corrigeretur, ministrique tantò libentius suam operam ægrè affectis nauarent. Et diuina quidem ope protectus Bernardinus nunquam hic aduersa laborauit valetudine; sed semper promptus, alacer, vigil & indefessus, dictis & factis ægros illorumque ministros confirmabat. Cumq; iam amplius quatuor mensibus in ea domo sedulo ministrasset pestisque sopita esset, domum se recepit. Nec multo post intellecto, amitam suam Bartholomeam genere ac sanctitate nobilem, (quæ iam prope nonagenaria, cæcitate & nervorum dissolutione laborabat, nec ægros artus lectulo moliri poterat) necessaria opera & ministerio destitutâ esse, suis ei manibus, tanquã paræti suæ officiosè inseruiuit. In quo ministerio anno integro & eo amplius versatus est, donec optima matrona p̄soluto nature debito migravit ad cælos. Tandè Bernardinus ad sanctiorè viuendi rationè aspirans, cū necdum deliberasset, q̄ genus monasticę religionis potissimum deligeret, decreuit habitare secū, vt ita priuatim virium suarum facultates experiundo metiretur: cumq; sibi loco occulto sa-

*De vita
statu delin-
berat.*

cellum ac altare cum imagine Christi è cruce
pendentis adornasset, precibus, vigilijs, ieiu-
nijs, flagellorum ictibus, cilicio, alijsque pie-
tatis exercitijs sese afficiens, idque & crebrius
& seuerius, quam antehac conlueffet, accura-
tissimè vires explorauit suas etiam vsque ad
herbarum victum & aquæ potum sese pericli-
tans. Cumq; ardenti prece supplicem à Deo gra-
tiam posceret, potiorem æternæ salutis viam
deligendi, non dubio ipsius instinctu religio-
nem sancti Francisci complexus est. Erat tunc
annos natus duos supra viginti, quo tempore
tanto spiritus feruore, & vitæ asperitate Deo
seruuit, vt hominum mundo deditorum in-
sulso iudicio, non tam Deo seruire, quam de-
lirare putaretur. Tantis deniq; incrementis
Bernardini virtus succreuit, vt egregium to-
tius, tum ordinis, tum orbis Christiani lumen
extiterit: quod eadem prorsus die Senis obor-
tum est, qua insigne illud virginum iubar &
speculû S. Catharina Senensis terris occiderat.

MARTIRIVM S. ANDREÆ DE CHIO:

29. Maij, à Georgio Trapezuntio scriptum.

apud Sur. Tom. 7.

BAndreas cum quadam vice febris gra-
uiter laboraret, cælibem se perpetuo fo-
re Reginae misericordiae vouit si euaderet. Se-
datis illico febris paulo post quasi ex mor-
te surrexit, & albis se vestimentis induit, vt
scilicet nunquam obliuisci posset munditiem
corporis, quæ matri Creatoris obtulerat. Con-

M 5 stan.

*Austeritas
in affligen-
da carne.*

stantinopolim deinde petijt, nõ vt mercator,
aut vagus quispiam magnarum vrbium vifendarum cupiditate illectus: summa enim in iu-
uene viginti & septem annorum grauitas at-
que constantia illucebat: raro quis inane ver-
bum ab ore ipsius excidisse audiuit: à ioco e-
nim penitus erat alienus. Cur igitur iuit? à gra-
tia Dei, vt ego arbitror, ad martyriũ vocaba-
tur. fit inter martyrum choros Christo glo-
riosus assisteret, & Christianæ constantia ma-
gnum præberet hostibus argumentum. Sta-
tim verò vt in vrbem appulit cum se Chri-
stianis ibidem sociasset, tanquam desertor Ma-
humetis, & transfuga falsissimè accersitur. I-
taque detectis maleuolorum insidijs cum ni-
hilominus vinculis teneretur, ad negandam
Christi fidem varijs modis impellitur. Sed
cum oblatos sibi militiae honores à rege con-
stanter contempsisset, omnemque huius secu-
li felicitatem flocci fecisset. Statuite, inquit,
in me quicquid malueritis: vnum rogo, ne
me verbis amplius tentetis. His dictis conie-
ctus in carcerem manibusque ac pedibus alli-
gatus ad meridiem sequentis diei, qui fuit 20.
Maij iacuit. Post meridiem statim protrahi-
tur, & in partem vrbis, quæ orientem spectat,
prope mare ducitur, vbi ad palum nudus alli-
gatus, flagellis ac loris supra quam dici queat
dirissimè cæditur. Principio quidem fla-
gellorum contremuisse dicitur, & manibus
ad pectus contractis, ac digitis in pugnum

*Fortitudo
animi.*

compressis magna exclamasse voce. Virgo Maria adiuua me. Deinde pedibus adductis, stetit rectus in iisdem vestigijs, mirabile dictu, vsque ad solis occasum. Interea dum miles Christi his cruciatibus exercetur, Trapezuntius quidam ex edita turri in qua detinebatur, acclamat: O felicem Christianum, ô beatam quæ te genuit insulam, ô nobilissimum atque omni laude dignum genus, vnde prognatus es: Vtinam isthic essem tecum, vt eadem paterer pro Christo. Carnifices autem Andrea reducto, multis lacerata eius membra medicamentis fouebant; vt vitam longius in tormentis extraheret. Postridie ad eundem locum producto tergum ferreis vn- cis discerpitur, nec quicquam aliud dixit fecitque Christi miles, quanquam primo contremuit, manusque ad se adduxit, digitosque in pugnos contraxit, magnaque voce clamauit: Virgo Maria iuua me. Similiter & Trapezuntius eadem quæ pridie repetens vociferabatur. Sub noctem vero rursus medicamentis illinitur, quasi charam Crucis hostes salutem eius haberent. Sed virtute diuina quod medicamentis impossibile erat, in alterum diem reperitur incolumis, & ad pœnas à meridie producitur, ac manus & pedes sic torquentur, vt ne digitorum quidem articuli, nec cubitus nec genua in locis suis remanerent, qui dolor maximus est omnium. Cætera similiter gesta dictaque,
nec

nec aliud in principio dolorū dixit, nisi: Virgo Maria iuua me: Trapezuntio interim ut prius acclamante. Medicorum adhuc diligentia etiam maior solito fuisse perhibetur. Altera iterum die non medicorum arte sed diuina virtute processit incolumis: & iam nouo genere cruciatus humeri carne nudantur, ea tamen ratione habita, ne morti velocius succumberet: sed diuturnitate suppliciorum frangeretur. Adhibetur sub noctem medicamenta & vinculis iterum mancipatur. Sequenti luce eodem in loco clunes B. Andreae, carnibus, adhibitis nouaculis, spoliantur, idque sensim, ut proluxior esset doloris acerbitas. Cætera omnia similiter acta ut superioribus diebus, eadem ingeminante Trapezuntio. Postera die quæ 25. fuit, partes pedū quæ inter genua clunesque sunt carnibus similiter denudatur. Vigesima sexta vero, carnosæ partes pedū, quæ inter genua & poplites sunt, similiter carnibus spoliantur. Vigesima septima die, femur, quæque circa ipsum sunt corporis partes, excoriantur. Vigesima octaua, totum corpus à capite ad pedes verberibus cæditur, ut doloribus renouatis tandem moueretur. Maxillarum quoque altera vno ictu carne nudata est, quam Christiani rapientes seruarunt, fuitque in Monasterio beati Francisci odore fragrans inusitato. Vigesima tandem nona eiusdem mensis die producitur Andreas de Chio iam diuerso martyrio nobilis, sanus, viuax, vultu læto, decora facie,

Vir-
m vt
gen-
lte-
uina
ge-
a ta-
um-
ge-
a &
uce
ad-
, vt
m-
ea-
die
lu-
fi-
ter
po-
ue
ur.
oe-
al-
ia-
io
vi-
o-
y-
a-
ie,

cie. Mahometista cum hoc sanitatis benefici-
um suis medicamentis acceptum ferrent; eiusq;
ingratitude redarguerent, mortem mi-
nantur. Quibus ille: Non est mors sic mori, ait,
sed vita. Quare nolite putare, me verbis ve-
stris terreri posse: nec medicamenta vestra p-
fuerunt, quæ vix multis diebus aliquid effici-
unt. Me autem Crux Domini nostri Iesu Chri-
sti, & Virgo Maria ad hunc diem conseruauit.
His dictis securi caput supposuit, & ad cælestia
regna euolauit.

I V N I V S.

MARTYRIUM PONTICI PVERI XV.

annorum, in historia martyrum Gallicanorum.

2. Iunij apud Sur. Tom. 3.

Cum fortissimi Christi martyres apud
Lugdunum Galliarum ad sanguinem ac ne-
cem usque pro fide constantissime dimicarent,
inuentus est etiam puer ætate quidem imbel-
lis, at animo ac virtute viris superior; qui per
diuersa tormenta martyrii lauream prome-
ruit. Hic cum in Amphitheatrum quotidie
ad spectanda cæterorum supplicia introduce-
retur, & iurare per idola gentilium cogere-
tur, nequaquam obtemperauit. Videns itaque
vesana multitudo se despiciatui haberi, nihil
adolescentuli ætatem miserata, asperè & fero-
citer sæuiebat. Omnibus igitur tormentis e-
um obiectare, & per quoduis supplicij genus
agitare cœperunt. Cæterum Ponticus post
omnia cruciamentorum genera viriliter &
magno